

Tämä sivu on konekäännetty [\[Linkki\]](#). Konekäännökset voivat sisältää virheitä, jotka saattavat heikentää selkeyttä ja tarkkuutta. Oikeusasiamies ei vastaa mahdollisista epäjohtonmukaisuuksista. Tietojen luotettavuus ja oikeusvarmuus varmistuvat lukemalla edellä linkitetty lähdekielinen versio (englanti). Lisätietoja on [kieli- ja käännöskäytännöissämme](#) [\[Linkki\]](#).

Päätös siitä, miten Euroopan investointipankki (EIP) on ottanut huomioon Adrianmeren alueen ja Trans-Anatolian putkiston ympäristövaikutukset ennen hankkeiden rahoittamista (tapaus 2030/2020/NH)

Päätös

Kanteluasia 2030/2020/NH - **Tutkittavaksi** otetut kantelut, pvm 28/05/2021 - **Päätökset**, pvm 27/04/2022 - **Toimielin**, jota kantelu koskee Euroopan investointipankki (Ei hallinnollista epäkohtaa) |

Tapaus koski kahta Euroopan investointipankin (EIP) vuonna 2018 rahoittamaa kaasuputkihanketta. Kantelijat väittivät, että EIP ei ollut varmistanut, että hankkeiden ympäristövaikutukset oli arvioitu asianmukaisesti.

Oikeusasiamies kiinnitti huomiota vähäiseen tarkasteluun, jota hän voi tehdä tällaisissa tapauksissa, mutta käynnisti tutkimuksen ja pyysi EIP:tä toimittamaan lisäasiakirjoja kantelijoiden väitteistä. EIP:tä pyydettiin myös selittämään tärkeimmät muutokset siinä, miten se varmistaa ympäristökriteerien noudattamisen hankkeissa, joita se rahoittaa sen jälkeen, kun se on sitoutunut lopettamaan fossiilisia polttoaineita koskevien energiahankkeiden rahoittamisen vuoden 2021 lopusta alkaen.

EIP antoi riittävät selitykset vastauksena. Oikeusasiamies totesi toteuttaneensa asianmukaisia toimia osana asianmukaista huolellisuutta koskevaa menettelyään varmistaakseen, että näiden kahden putkiston ympäristövaikutukset on arvioitu asianmukaisesti. Oikeusasiamies päätti tutkimuksen toteamalla, ettei EIP ollut syylistynyt hallinnolliseen epäkohtaan.

Kantelun tausta

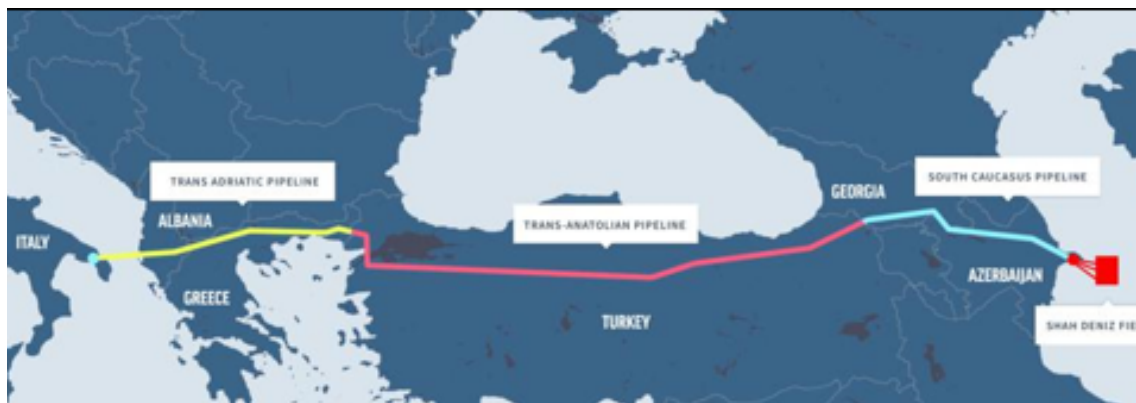
1. Euroopan investointipankki (EIP) hyväksyi 6.2. ja 15.3.2018 kaksi lainaa kahden kaasuputken, Trans Adriatic Pipeline (TAP) ja Trans Anatolian maakaasuputken (TANAP),

rakentamisen rahoittamiseksi. Molemmat putket ovat osa eteläistä kaasukäytävää, joka on monimutkainen putkiketju, joka yhdistää Kaspianmeren Eurooppaan. Se tuo Azerbaidžanissa tuotettua maakaasua Turkkiin ja Eurooppaan.

2. Tanap ylittää Turkin Georgian rajalta ja on noin 1850 kilometriä pitkä. Hana ylittää Kreikan ja Albanian Turkin rajalta ja muodostaa yhteyden Italian kaasuverkkoon. Se on noin 878 km pitkä. Molemmat putket rahoitettiin eri lähteistä: yksityiset investoinnit, kansalliset viranomaiset ja kansainväliset rahoituslaitokset. EIP hyväksyi 1,5 miljardin euron lainan TAP:lle ja 932 miljoonan euron lainan TANAPille. Kaasu virtasi putkistojen kautta EU:hun marraskuussa 2020.

Eteläisen kaasukäytävän kartta (lähde: www.sgc.az/en [Linkki]):

3. Kantelijat koostuvat neljästä ympäristöjärjestöstä, jotka seuraavat investointipankkeja ja ympäristökysymyksiä. Ne väittävät, että EIP ei ole varmistanut, että hankkeiden ympäristövaikutukset oli punnittu asianmukaisesti, kun se rahoitti hankkeita.

4. **Kantelijat tekivät** vuonna 2019 valituksen EIP:n valitusmekanismille (EIP-CM), joka on EIP:n sisäinen vastuumeکانismi, jonka tarkoituksena on käsitellä EIP:tä vastaan tehtyjä valituksia, joita tekevät kaikki, jotka katsovat, että EIP:n toiminta vaikuttaa. EIP-CM katsoi väitteet perusteettomiksi ja hylkäsi valituksen heinäkuussa 2020. [1]

5. **Kantelijat olivat** tyytymättömiä tapaan, jolla EIP-CM oli käsitellyt kantelunsa, ja kääntyivät Euroopan oikeusasiamiehen puoleen marraskuussa 2020.

Tutkimus

6. Oikeusasiamies aloitti kantelua koskevan tutkimuksen ja pyysi EIP:tä toimittamaan asiakirjoja TAP- ja TANAP-hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista. EIP:tä pyydettiin myös kertomaan, miten sen käytännöt ovat muuttuneet vuoden 2018 (kun kyseiset hankkeet rahoitettiin) ja tänään (vuonna 2019 EIP muutti lainantopolitiikkaansa ja sitoutui lopettamaan fossiilisia polttoaineita koskevien energiahankkeiden rahoittamisen vuoden 2021 lopusta

alkaen). [2]

7. Tutkimuksen aikana oikeusasiamies sai EIP:n vastauksen ja kantelijoiden huomautukset vastauksena EIP:n vastaukseen.

Oikeusasiamiehelle esitetyt perustelut

8. **Kantelijat esittivät oikeusasiamiehelle** tekemässään kantelussa yleisen väitteen, jonka mukaan EIP ei vaatinut TAP- ja TANAP-hankkeiden toteuttajia tekemään täydellisiä ja tarkkoja ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arviointeja huolimatta EIP:n sääntöjen mukaisesta velvoitteesta. [3] He väittivät erityisesti, että arvioinnit kattoivat vain joitakin eteläisen kaasukäytävän osia eikä niissä otettu täysimääräisesti huomioon hajakaasupäästöjä ja putkistojen tulevia kapasiteetin lisäyksiä. Ne olivat myös epäjohdonmukaisia, koska hankkeen toteuttajat mittasivat joitakin kasvihuonekaasupäästöjä putkiston tietyissä osissa eikä toisissa osissa (esimerkiksi TAP:n italialaisessa osassa). Kantelijat väittivät, että EIP oli käyttänyt laskelmissaan vanhentunutta tiedettä, mikä minimoi putkistojen ilmastovaikutukset. Perustelujen yksityiskohtainen kuvaus on liitteessä.

9. EIP-CM totesi, että kantelijoiden väitteet olivat perusteettomia. Se selitti, että EIP oli noudattanut hankkeiden hiilijalanjäljen arvioinnissa sovellettavia standardeja ja varmistanut, että sen oma hiilijalanjälki täyttää mahdolliset puutteet hankkeiden toteuttajien ilmastovaikutusten arvioinnissa. EIP-CM totesi, että TANAP-hankkeen toteuttaja oli tehnyt virheen kasvihuonekaasupäästöjä koskevissa laskelmissaan käyttämällä vanhentunutta arvoa, mutta katsoi, että vaikutus oli merkityksetön.

10. Vastauksena oikeusasiamiehen pyyntöön EIP esitti tärkeimmät muutokset käytäntöihinsä vuoden 2018 (jolloin TAP ja TANAP rahoitettiin) ja tämän päivän välillä. Merkittävä muutos tapahtui marraskuussa 2019, kun EIP hyväksyi uuden energialainapolitiikkansa [4] , jonka tarkoituksena oli varmistaa, että EIP:n energia-alan toimet ovat johdonmukaisia EU:n energia- ja ilmastopolitiikan sekä Pariisin sopimuksen [5] tavoitteiden kanssa ja tukevat niitä. EIP lopetti vuoden 2021 lopussa fossiilisten polttoaineiden, myös kaasun, ehtymättömien energiahankkeiden rahoittamisen.

11. **Sen jälkeen** EIP on laatinut hankkeiden toteuttajille joukon ohjeita, jotka koskevat muun muassa sidosryhmien osallistumista, vesivoiman kehittämistä ja covid-19-pandemiaan liittyviä hankkeita.

12. EIP on myös tarkistanut hankerahoitusta koskevia sääntöjään (EIP:n ympäristö- ja sosiaalipolitiikan puitteet [6]) vuonna 2021 järjestetyn julkisen kuulemisen jälkeen, johon kantelijat osallistuivat. EIP päivitti erityisesti vuoden 2013 ympäristö- ja sosiaaliorneja (jotka olivat voimassa, kun TAP ja TANAP oli rahoitettu) uusien ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten haasteiden ja saatujen kokemusten käsittelemiseksi. EIP:n tarkistukseen sisältyi erityisesti hankkeiden toteuttajien tiukempi velvoite taata ympäristö- ja sosiaalitutkimuksissa annettujen tietojen täydellisyys ja riittävä laatu sekä tiukemmat kasvihuonekaasupäästöjä ja ilmastoriskejä

koskevat vaatimukset. Se lisäsi myös uuden välitettyä rahoitusta koskevan standardin [7] .

13. EIP korosti, että TAP- ja TANAP-hankkeiden osalta noudattamansa lähestymistapa on paras käytäntö. EIP oli toteuttanut asianmukaiset due diligence -prosessit, ja EIP-CM oli havainnut vain yhden vähäisen puutteen (vanhentunut arvo), kun se tiedusteli kantelijan väitteitä. EIP ilmoitti noudattavansa edelleen samaa lähestymistapaa arvioidessaan tulevia toimia, jotka ovat yhtä monimutkaisia kuin TAP ja TANAP.

14. Kantelijat esittivät huomautuksia EIP:n vastauksesta. Ne väittivät, että TAP:n ja TANAP:n toteuttajat eivät olleet arvioineet kasvihuonekaasupäästöjä, kun niiden olisi EIP:n normien mukaisesti pitänyt tehdä asianmukainen ympäristövaikutusten arviointi. EIP laski nämä päästöt osana asianmukaista huolellisuuttaan, mutta sen oma hiilijalanjäljen arviointi ei saisi korvata hankkeiden toteuttajien laiminlyömiä velvoitteita.

15. Kantelijat väittivät myös, että EIP:n ympäristö- ja sosiaalipolitiikan puitteiden uudelleentarkastelussa ei käsitelty TAP- ja TANAP-hankkeiden yhteydessä havaittuja ongelmia. Ne toimittivat oikeusasiamiehelle jäljennöksen yhteisestä lausunnosta, jonka he lähettivät EIP:lle julkisen kuulemisen yhteydessä. Kantelijoiden tärkein kysymys oli se, että tarkistetussa kehyksessä ei ollut selvyyttä EIP:n huolellisuusvelvoitteesta, joka koski hankkeiden ympäristö-, sosiaali- ja ihmisoikeusvaikutuksia. Ne arvostelivat sitä, että EIP:n sisäinen asiakirja, jossa esitetään sen due diligence -käytännöt, ei kuulunut julkiseen kuulemiseen eikä ollut julkisesti saatavilla.

Oikeusasiamiehen arviointi

16. Kantelu koskee tapaa, jolla EIP arvioi kahden putkihankkeen ympäristövaikutuksia rahoittaessaan niitä. On tärkeää huomata, että päävastuu putkistojen ympäristövaikutusten arvioinnista oli hankkeiden toteuttajilla (useiden yksityisten ja valtion omistamien energiayhtiöiden yhteenliittymät), joiden toimet eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Oikeusasiamiehen tehtävänä tässä tapauksessa ei siis ole arvioida, miten hankkeen toteuttajat valmistelivat putkistojen ympäristövaikutusten arviointeja, vaan se, miten EIP varmisti, että arvioinnit olivat sen rahoitusta koskevien sääntöjen mukaisia.

17. EIP ei ollut ainoa kansainvälinen rahoituslaitos, joka tarjosi rahoitusta: muut sijoittajat sekä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki (EBRD) osallistuivat hankkeisiin. Tämä tarkoittaa sitä, että hankkeiden toteuttajien oli noudatettava useiden rahoituslaitosten, ei vain EIP:n, ympäristö- ja sosiaalisia kriteerejä. Koska putket ylittivät useita maita, jotkin niistä EU:n jäsenvaltioissa, sovellettiin erilaisia EU:n ja/tai kansallisen lainsäädännön vaatimuksia. [8]

18. Oikeusasiamiehen tässä tapauksessa suorittaman uudelleentarkastelun laajuus on rajallinen. Oikeusasiamies ei ole tekninen elin, jolla on valmiudet arvioida uudelleen ympäristövaikutusten arviointien asianmukaisuutta. Oikeusasiamiehen tehtävänä on ainoastaan tarkistaa, onko EIP antanut kantelijoille kohtuullisen vastauksen ja onko EIP:n omassa arvioinnissa tapahtunut menettelyvirhe tai ilmeinen arviointivirhe.

19. Tarkasteltuaan EIP:n ja CM:n alkuperäistä vastausta vuoden 2019 kanteluun, EIP:n selvennyksiä ja tutkimuksen aikana saatuja lisäasiakirjoja **oikeusasiamies katsoo, että EIP:n toiminnassa ei ollut tässä tapauksessa hallinnollista epäkohtaa**. Analyysistä ei käy ilmi EIP:n jo havaitseman laskentavirheen lisäksi mitään ilmeistä arviointivirhettä, jonka EIP olisi tehnyt arvioidessaan TAP:n ja TANAP:n ympäristövaikutuksia. Kaikkien kantelijoiden väitteiden yksityiskohtainen arviointi on saatavilla liitteessä.

20. TAP:n ja TANAP:n toteuttajien laatimissa ympäristövaikutusten arvioinneissa esitettiin tiettyjä puutteita, kuten kantelijat ovat raportoineet. Erityisesti kasvihuonekaasupäästöjen laskennassa oli puutteita, eikä arvioinneissa otettu huomioon TAP- ja TANAP-hankkeiden koko vaikutusalueita eikä muiden hankkeiden kumulatiivisia vaikutuksia. EIP kuitenkin havaitsi nämä puutteet ja ryhtyi asianmukaisiin toimiin osana due diligence -prosessiaan. Se pyysi hankkeiden toteuttajia laatimaan lisää vaikutustenarviointeja. EIP laati myös oman hiilijalanjäljen arvioinnin varmistaakseen hankkeiden asianmukaisen kokonaisarvioinnin. Oikeusasiamies katsoo, että EIP on toiminut kohtuullisesti näissä olosuhteissa.

21. Kantelijat väittävät, että EIP oli väärässä käsitellessään omaa hiilijalanjäljen arviointiaan korvaamalla TAP:n ja TANAP:n toteuttajien puuttuvat arviot. Sen sijaan hankkeiden toteuttajien olisi pitänyt vaatia lisäarviointeja, he sanoivat. Oikeusasiamies katsoo kuitenkin, että EIP:n due diligence -prosessin tarkoituksena ei ole korvata hankkeiden toteuttajien ympäristöarviointeja. kyseessä on pikemminkin itsenäinen prosessi, joka toteutetaan riippumattomasti sen tarkistamiseksi, ovatko rahoitetut hankkeet EIP:n sääntöjen mukaisia. TAP:n ja TANAP:n tapauksessa EIP vaati hankkeiden toteuttajia tekemään lisätutkimuksia tai toimittamaan täydentäviä tietoja osana due diligence -prosessiaan. EIP:n säännöissä ei aseteta sille velvollisuutta pyytää hankkeen toteuttajilta lisätietoja kaikissa tapauksissa, joissa tietoja puuttuu. [9]

22. Oikeusasiamies suhtautuu myönteisesti EIP:n toimittamiin lisäselvityksiin siitä, miten sen käytännöt ovat muuttuneet sen jälkeen, kun se otti käyttöön EU:n ilmastopankin vuonna 2019 (putket rahoitettiin vuonna 2018). EIP tarkisti vuonna 2021 järjestetyn julkisen kuulemisen jälkeen sääntöjään, jotka koskevat sen rahoittamien hankkeiden ympäristövaikutuksia ja sosiaalisia vaikutuksia. Se vahvisti erityisesti hankkeiden toteuttajien vaatimuksia ja vastuuta riittävän laadukkaiden ympäristötutkimusten laatimisesta ja siitä, miten hankkeet täyttävät ilmastositoumukset (erityisesti Pariisin sopimuksen tavoitteet). [10]

23. Oikeusasiamies panee merkille kantelijoiden väitteet, jotka koskevat EIP:n ympäristö- ja sosiaalipolitiikan puitteiden uudelleentarkastelua. Uudelleentarkastelu (ja vastaava julkinen kuuleminen) toteutettiin samanaikaisesti oikeusasiamiehen tutkimuksen kanssa, mutta se ei kuulu siihen. Oikeusasiamies panee kuitenkin merkille, että EIP:n sisäinen asiakirja, jossa esitetään sen due diligence -käytännöt, on julkaistu EIP:n verkkosivustolla julkisen kuulemisen aikana. [11] Kantelijat pitivät tätä tärkeänä asiana ja vakuuttaa, että se on nyt julkistettu.

Johtopäätös

Tutkimuksen perusteella oikeusasiamies päättää asian käsittelyn seuraavalla päätelmällä:

EIP:n toiminnassa ei ollut tässä tapauksessa hallinnollista epäkohtaa.

Tästä päätöksestä ilmoitetaan kantelijalle ja EIP:lle .

Emily O'Reilly Euroopan oikeusasiamies

Strasbourg, 27.4.2022

Asiaa 2030/2020/NH koskevan päätöksen liite

Seuraavissa kohdissa annetaan lisätietoja kantelijan tärkeimmistä väitteistä, EIP:n väitteistä ja oikeusasiamiehen arviosta.

1) hankkeiden koko vaikutusalueen huomioimatta jättäminen

Kantelijat väittivät, että ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arvioinneissa ei otettu huomioon TAP- ja TANAP-hankkeiden koko vaikutusalueita eikä muiden hankkeiden kumulatiivisia vaikutuksia.

EIP-CM vastasi, että TAP- ja TANAP-hankkeiden toteuttajilla oli velvollisuus tehdä omat ympäristövaikutustensa ja sosiaalisten vaikutustensa arvioinnit ennen EIP:n rahoituksen saamista. EIP oli jo varhaisessa vaiheessa todennut, että näiden kahden hankkeen vaikutustenarvioinneissa ei ollut otettu huomioon muiden eteläisen kaasukäytävän hankkeiden kumulatiivisia kasvihuonekaasupäästöjä. EIP oli näin ollen edellyttänyt, että hankkeen toteuttajat tekevät kumulatiivisen vaikutustenarvioinnin. TAP noudatti ja julkaisi verkkosivuillaan täydentäviä tietoja, joihin sisältyy kumulatiivisia laskelmia. [12] EIP totesi, että TANAP ei tehnyt niin. EIP teki kuitenkin hankkeiden vaikutustenarviointiin perustuvan ilmastonmuutokseen liittyvän haavoittuvuusarvioinnin ja totesi, että ilmastovaikutukset olisivat rajalliset. EIP arvioi myös kumulatiivisia kasvihuonekaasupäästöjä osana TANAP-hankkeeseen liittyvää due diligence -prosessiaan.

Oikeusasiamiehen arvio:

EIP selitti, että se oli vaatinut hankkeiden toteuttajia tekemään kumulatiivisen vaikutustenarvioinnin, mutta ainoastaan TAP-suunnitelmaa noudatettiin. Oikeusasiamies tarkisti tiedot ja totesi, että TAP:n toteuttajat todellakin julkaisivat täydentävän asiakirjan, jossa otettiin huomioon kumulatiiviset ympäristövaikutukset, mukaan lukien kumulatiiviset kasvihuonekaasupäästöt. [13] TANAPin osalta EIP arvioi kumulatiivisia kasvihuonekaasupäästöjä osana due diligence -prosessiaan. Oikeusasiamies tarkisti EIP:n oman arvion TANAPin kumulatiivisista kasvihuonekaasupäästöistä ja totesi, että EIP:n

laskelmat kattoivat päästöt koko eteläisen kaasukäytävän osalta, mukaan lukien siihen liittyvät laitokset. [14] Kantelijat väittivät, että ympäristövaikutusten arvioinnit sisältyvät useisiin eri asiakirjoihin, mutta ne olisi yhdistettävä yhteen ainoaan asiakirjaan. Oikeusasiamies ei havainnut EIP:n säännöissä mitään, mikä estäisi hankkeiden toteuttajia päivittämästä ja implisiittisesti esittämästä enemmän vaikutustenarvioiteja. Sen sijaan hankkeiden toteuttajia kehoitetaan päivittämään ympäristöarvioitejaan tarvittaessa lisätutkimuksilla, joista sovitaan EIP:n kanssa tapauskohtaisesti. [15]

2) Kasvihuonekaasupäästöt TAP:n italialaisessa osassa

Kantelijat väittivät, että TAP:n toteuttajat eivät olleet laskeneet kasvihuonekaasupäästöjä TAP:n italialaiselle osalle, vaikka ne tekivät sen Albanian ja Kreikan osalta.

EIP-CM selitti, että TAP:n italialaisen osuuden osalta vaikutustenarviointi sisälsi kasvihuonekaasupäästöjä koskevat laskelmat, mutta pääasiassa merellä tapahtuvaa toimintaa varten, ja että päästöjä pidettiin merkityksettöminä.

Oikeusasiamiehen arvio:

Oikeusasiamies tarkisti tiedot [16] eikä löytänyt mitään viitteitä siitä, että EIP olisi tehnyt tältä osin ilmeisen virheen.

3) Kasvihuonekaasujen kumulatiiviset hajapäästöt

Kantelijat väittivät, että hankkeissa ei arvioitu kumulatiivisia hajapäästöjä koko eteläisen kaasukäytävän osalta.

EIP-CM vastasi, että haja- ja tuuletuspäästöt sisällytettiin ja laskettiin hankkeiden vaikutustenarvioinneissa (TANAP:n ja TAP:n osalta ainoastaan tuuletuspäästöt) [17]. EIP teki hiilijalanjäljen arvioinnin, johon sisältyi laskelma kaikista myötävaikuttavista kasvihuonekaasupäästöistä, jotka kattavat kaikki eteläisen kaasukäytävän hankkeen infrastruktuurit. Tutkiessaan kantelua EIP-CM havaitsi, että TANAP-hankkeen toteuttajat olivat laskeneet hankkeen päästöt vanhentuneella arvolla [18]. Laskettuaan uudelleen päivitetyn arvon se havaitsi kuitenkin, että vaikutus oli vähäinen (alle 1 prosentti koko eteläisen kaasukäytävän kokonaispäästöistä).

Oikeusasiamiehen arvio:

Oikeusasiamies tarkasti tutkimuksen aikana tehdyn EIP:n oman hiilijalanjäljen arvioinnin. Oikeusasiamies vahvistaa, että se kattoi kaikki myötävaikuttavat kasvihuonekaasupäästöt (hajapäästöt mukaan luettuina), jotka kattavat kaikki eteläisen kaasukäytävän hankkeen infrastruktuurit. EIP-CM myönsi, että TANAPin päästöjen laskennassa oli tapahtunut virhe, jossa käytettiin vanhentunutta arvoa, mutta totesi, että virheen vaikutus kokonaispolttopäästöihin oli ollut vähäinen (alle 1 %). Koska päinvastaista näyttöä ei ole, oikeusasiamies pitää EIP:n arviointia ja lähestymistapaa kohtuullisena.

4) Vanhentunut arvo putkistojen ilmastovaikutusten arvioimiseksi

Kantelijat väittivät, että EIP oli käyttänyt vanhentunutta arvoa arvioidessaan putkistojen ilmastovaikutuksia hiilijalanjäljen arviointi- ja laskentamenetelmässään.

EIP-CM selitti, että laatiessaan omaa hiilijalanjäljen arviointiaan EIP oli itse käyttänyt laskelmissaan vanhentunutta arvoa. EIP-CM totesi, että EIP oli sen jälkeen päivittänyt ohjeasiakirjaansa ajantasaisella arvolla. [19]

Oikeusasiamiehen arvio:

EIP oli itse käyttänyt laskelmissaan väärää arvoa, koska viiteasiakirjassa (EIP:n hiilijalanjälkimenetelmä, versio 10.1) viitattiin edelleen vanhentuneeseen arvoon. Tätä arvoa on sittemmin päivitetty viiteasiakirjan nykyisessä versiossa (versio 11.1). [20] Oikeusasiamies katsoo näin ollen, että EIP on toiminut kohtuullisesti tämän näkökohdan osalta.

5) putkistojen lisääntyneen kapasiteetin huomioimatta jättäminen

Kantelijat väittivät, että EIP arvioi kasvihuonekaasupäästöjä vain hankkeiden ensimmäisessä vaiheessa eikä jatkovaiheissa, joissa putkistot toimivat täydellä kapasiteetilla.

Vastauksessaan kanteluun EIP-CM selitti, että EIP laski kasvihuonekaasupäästöt ainoastaan hankkeiden ensimmäisessä vaiheessa, koska se oli ainoa EIP:n rahoittama vaihe. Jos EIP rahoittaa putkistojen lisääjännukset tai parannukset, niiden hiilijalanjälki arvioitaisiin lisää. EIP-CM totesi, että ensimmäisen vaiheen hiilijalanjäljen arviointi oli täysin EIP:n sääntöjen mukainen.

Kantelijat vaativat, että EIP vähensi TAP:n ja TANAP:n aiheuttamien kasvihuonekaasupäästöjen määrää ottamalla huomioon hankkeen ensimmäisen vaiheen, jonka putkikapasiteetti on pienempi. Ne totesivat, että toisin kuin EIP väittää, putkijohtokapasiteetti kasvaisi ajan mittaan maakaasun puristamisen ansiosta ilman, että lisäinvestoinnit olisivat tarpeen.

Oikeusasiamiehen arvio:

EIP päätti arvioida kasvihuonekaasupäästöjä vain hankkeiden ensimmäisessä vaiheessa. Ensimmäisessä vaiheessa otettiin huomioon putkikapasiteetti, joka on 10 miljardia kuutiometriä vuodessa TAP:lle ja 16 miljardia kuutiometriä TANAP:lle, kun taas TAP:n kapasiteetti kasvaisi 20 miljardiin kuutiometriin ja TANAP:n 24 miljardiin kuutiometriin seuraavissa vaiheissa. EIP selitti, että se tekee erilliset hiilijalanjäljen arvioinnit, jos se päättää rahoittaa putkistojen laajentamisen tai parantamisen. Oikeusasiamies pitää tätä selitystä kohtuullisena. Valituksen tekijät väittivät, että putkijohtokapasiteetti kasvaisi ilman lisäinvestointeja, mutta näyttö viittaa pikemminkin päinvastaiseen: uusien kompressoriasemien rakentaminen on tarpeen, jos TAP ja TANAP haluavat lisätä putkikapasiteettia. [21] Tällaiselle rakentamiselle – jos EIP rahoittaa sen – olisi tehtävä erillinen hiilijalanjälkiarviointi.

6) Luotettava perusskenaario (ilman hanketta)

Kantelijat väittivät, että EIP:n hiilijalanjäljen arviointi ei tuottanut uskottavaa perusskenaariota hankkeiden vaikutusten vertaamiseksi muihin vaihtoehtoihin, jos putkistoja ei rakennettaisi.

EIP-CM vastasi, että EIP:n sääntöjen mukaan uskottava perusskenaario (ilman hanketta) edellyttää, että suunnitellaan, mitä tapahtuisi, jos hankkeita ei toteutettaisi, ja sama määrä kaasua tuodaan vaihtoehtoisten reittien kautta. EIP sanoi tuolloin, että vaihtoehtona putkille olisi Venäjän kaasuntuonti Nord Stream 2:n ja Ukrainan kauttakulkuputkien kautta tai nesteytetyn maakaasun tuonti Yhdysvalloista. EIP-CM totesi, että EIP oli toteuttanut uskottavan ja realistisen perusskenaarion hiilijalanjäljen arviointia varten.

Kantelijat väittivät, että EIP ei ollut ottanut huomioon skenaariota, johon sisältyisi energiansäästöön tähtääviä toimia ja politiikkoja maakaasun tuontikapasiteetin lisäämisen sijaan.

Oikeusasiamiehen arvio:

”Uskottavan perusskenaarion” tarkoituksena on verrata hankkeiden vaikutuksia muihin vaihtoehtoihin, jos putkistoja ei rakenneta. Oikeusasiamies ei löydä EIP:n ehdottamassa vaihtoehtoisessa skenaariossa mitään sellaista, joka osoittaisi merkittävää poikkeamista sen omista säännöistä. EIP:n oli tuolloin täysin järkevää suunnitella skenaariota, jossa kaasua virtaa Eurooppaan jo olemassa olevien putkien kautta (Venäjä, Yhdysvallat, Ukraina). Kantelijat väittivät, että EIP ei ottanut huomioon Venäjän putkistojen vanhuutta ja että sen olisi pitänyt ennustaa vaihtoehtoinen skenaario, jossa keskitytään energiansäästöpolitiikkaan. Oikeusasiamies toteaa kuitenkin, että EIP:n säännöissä ei ole mitään sellaista, joka velvoittaisi EIP:tä esittämään vaihtoehtoisia skenaarioita niin yksityiskohtaisesti. [22]

7) Albanian kansainväliset sitoumukset vähentää hiilidioksidipäästöjään

Kantelijat väittivät, että hankkeet uhkaavat vakavasti Albanian tekemiä kansainvälisiä sitoumuksia vähentää hiilidioksidipäästöjään. TAP-hankkeen ennakoidut kasvihuonekaasupäästöt olisivat 7 prosenttia Albanian vuotuisista kokonaispäästöistä, vaikka Albania oli luvannut vähentää hiilidioksidipäästöjään 11,5 prosenttia ennen vuotta 2030. Hankkeen toteuttajat eivät ole esittäneet hillitsemisstrategioita, joilla lievennettäisiin TAP:n merkittävää vaikutusta Albanian kasvihuonekaasuinventaarioon.

EIP-CM totesi, ettei ole näyttöä siitä, että Albania ei noudattaisi kansainvälisiä sitoumuksiaan vähentää hiilidioksidipäästöjään. Lisäksi TAP:n toteuttajat valmistelivat parhaillaan hoitosuunnitelmaa, jonka tarkoituksena oli puuttua jäljellä oleviin vaikutuksiin ja tarjota lieventämisen valvontaa ja suojatoimia Albanian ylittävälle TAP-osuudelle.

Oikeusasiamiehen arvio:

Oikeusasiamiehen tehtävänä ei ole arvioida, noudattaako kolmas maa ilmastonmuutosta koskevia kansainvälisiä sitoumuksiaan. Kantelijoiden pääasiallinen väite on, että TAP:n

toteuttajat eivät olleet esittäneet lieventäviä tai korvaavia toimenpiteitä, mikä oli vastoin EIP:n vaatimuksia. EIP-CM selitti, että TAP:n toteuttajat laatisivat lisäasiakirjan, joka sisältää lieventäviä toimenpiteitä. Oikeusasiamies vahvistaa, että TAP:n toteuttajat ovat tällä välin julkaisseet tällaisen asiakirjan. [23] Asiakirjassa esitetään välineet ja prosessit, joilla hallitaan päästöjä toimintavaiheen aikana, mukaan lukien kasvihuonekaasupäästöt, ja asetetaan mitattavissa olevia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoitteita, hajapäästöt mukaan luettuina. Oikeusasiamies katsoo, että EIP on antanut kohtuullisen vastauksen kantelijoiden tätä näkökohtaa koskeviin väitteisiin.

[1] EIP-CM julkaisi asiaa koskevat tiedot ja päätelmäraporttinsa verkkosivustollaan osoitteessa <https://www.eib.org/en/about/accountability/complaints/cases/tap-tanap> [Linkki]

[2] Ks.

<https://www.eib.org/en/press/all/2019-313-eu-bank-launches-ambitious-new-climate-strategy-and-energy-lending-policy> [Linkki]

[3] Kun TAP- ja TANAP-hankkeita arvioitiin, EIP:llä oli **ympäristönsuojelua ja sosiaalista kestävyyttä koskeva kehys**, joka koostui i) [vuoden 2009 ympäristö- ja sosiaaliperiaatteista ja -standardeista](#) ([Linkki] lausunnossa selitettiin ne ympäristö- ja sosiaaliset vaatimukset, joiden perusteella EIP:n rahoittamia hankkeita arvioidaan) ja ii) käsikirjasta ympäristö- ja sosiaalinenormeista ([Linkki] käsikirjassa kuvatut ympäristönormit muunnettiin EIP:n henkilöstön noudattamiin toimintatapoihin). EIP julkaisi myös [hiilijalanjälkimenetelmän \(versio 10.1\)](#), jossa selitetään, miten EIP:n henkilöstön jäsenten olisi laskettava EIP:n rahoittamien investointihankkeiden hiilijalanjälki. EIP päivitti kehystään vuonna 2021 julkisen kuulemisen jälkeen (ks. <https://www.eib.org/en/about/priorities/climate-action/environment-sustainability/index.htm> [Linkki]).

[4] Ks. https://www.eib.org/attachments/strategies/eib_energy_lending_policy_en.pdf [Linkki]

[5] Pariisin sopimus on oikeudellisesti sitova maailmanlaajuinen ilmastomuutossopimus, joka hyväksyttiin Pariisin ilmastokokouksessa (COP21) joulukuussa 2015. Pariisin sopimuksessa vahvistetaan maailmanlaajuinen kehys vaarallisen ilmastomuutoksen välttämiseksi rajoittamalla ilmaston lämpeneminen alle kahteen celsiusasteeseen. Sen tavoitteena on myös vahvistaa maiden kykyä selviytyä ilmastomuutoksen vaikutuksista ja tukea niitä niiden pyrkimyksissä. EU ja sen jäsenvaltiot ovat sopimuksen osapuolia.

[6] Ks. alaviite 3.

[7] Ks. EIP:n uudet ympäristö- ja sosiaalinenormit, erityisesti ympäristövaikutuksia ja sosiaalisia vaikutuksia ja riskejä koskeva standardi 1, ilmastomuutosta koskeva standardi 5 ja välitettyä

rahoitusta koskeva standardi 11, saatavilla osoitteessa

<https://www.eib.org/en/publications/eib-environmental-and-social-standards> [Linkki]

[8] Muun muassa: [ilmastonmuutosta koskeva Yhdistyneiden kansakuntien puitesopimus](#) ([Linkki](#)) UNFCCC) ja sen Kioton pöytäkirja, [direktiivi 2011/92/EU](#) ([Linkki](#)) YVA-direktiivi) ja [direktiivi 2003/87/EY](#) ([Linkki](#)) kasvihuonekaasupäästöjä koskeva direktiivi).

[9] EIP:n käsikirjassa ympäristö- ja sosiaalinenormista, nide II (2.12.2013, versio 9.0, joka oli voimassa TAP:n ja TANAP:n arvioinnin yhteydessä), todetaan seuraavaa: ” 211. Käytettävissä olevien asiakirjojen asiakirjatarkastuksen ja arviointikäynnin perusteella työryhmä määrittää, aikooko hankkeen toteuttaja tehdä lisätutkimuksia noudattaakseen EIP:n E & S-standardeja. Lisätutkimuksia tarvitaan usein, jotta voidaan käsitellä laajempia kysymyksiä, kuten valtioiden rajat ylittäviä kysymyksiä, kumulatiivisia vaikutuksia, kriittisiin luontotyyppeihin tai ekologisesti herkkiin alueisiin, luonnonvaroihin tai laillisesti suojeltuihin alueisiin kohdistuvia uhkia, alueellisen toimintasuunnitelman kehittämistä ja alkuperäiskansoja. ” (s. 138)

[10] Ks. 12 kohta.

[11] Saatavilla osoitteessa

https://consult.eib.org/consultation/essf-2021-en/user_uploads/eib-environmental-and-social-handbook.pdf
[Linkki]

[12] Saatavana osoitteessa:

[https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/taps-operational-esch-management-system/\\$18902/\\$18902](https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/taps-operational-esch-management-system/$18902/$18902)
[Linkki]

[13] Tiivistelmä on saatavilla osoitteessa:

[https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/cumulative-impact-assessment-executive-summary/\\$27](https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/cumulative-impact-assessment-executive-summary/$27)
[Linkki]

[14] EIP:n TANAP-hankkeen hiilijalanjäljen arviointi sisältää tuotantoketjun alku- ja loppupään hiilidioksidipäästöt, jotka aiheutuvat liitännäis- ja liitännäishankkeista: Shah Deniz 2 -kenttä, muut käytävän putkistot (TAP, SCPx) ja loppukäytön poltto. Asiakirja on saatavilla osoitteessa: <https://www.eib.org/attachments/registers/79751193.pdf> [Linkki]

[15] Ks. ”EIP:n ympäristö- ja sosiaalिनormit”, standardi 1, kappale 35, saatavilla osoitteessa https://www.eib.org/attachments/strategies/environmental_and_social_practices_handbook_en.pdf [Linkki].

[16] Ks. TAP:n italialaista osiota koskeva ei-tekeminen yhteenveto ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnista, saatavilla osoitteessa [https://www.tap-ag.com/sustainability/esia-documents/esia-italy-in-english/\\$3513/\\$3514/\\$3517](https://www.tap-ag.com/sustainability/esia-documents/esia-italy-in-english/$3513/$3514/$3517) [Linkki] Asiakirjassa otetaan huomioon merellä tapahtuvan toiminnan ”saastuttavat ilmapäästöt” (ks. s. 41) ja ilman epäpuhtaudet, kuten typpidioksidi (NO₂), hiukkaset (PM₁₀) ja hiilimonoksidi (CO) maalla harjoitettavassa toiminnassa (ks. s. 47). Päästöjä pidetään vähämerkityksisinä.

[17] Hajapäästöillä tarkoitetaan päästöjä, joita ei valvota fyysisesti vaan jotka johtuvat kasvihuonekaasujen tahallista tai tahattomista päästöistä. Ne syntyvät yleensä polttoaineiden ja muiden kemikaalien tuotannosta, prosessoinnista ja käytöstä, usein nivelten, tiivisteiden, pakkausten, tiivisteiden jne. kautta. Tuuletuspäästöt sisältyvät periaatteessa hajapäästöjen määritelmään.

[18] YK:n hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli (IPCC) asetti metaanin globaalin lämpenemispotentiaali-indeksin (CH₄) 21:ksi vuonna 1996 ja päivitti sen jälkeen 25:een vuonna 2007. Tanapin vaikutustenarvioinnissa käytettiin vanhaa arvoa (21).

[19] EIP:n päivitettyissä hiilijalanjälkimenetelmissä (versio 11.1, heinäkuu 2020) käytetään ilmaston lämpenemispotentiaalin indeksia (CH₄), joka on **28**, IPCC:n viimeisimpien arviointien mukaisesti. Ks. menetelmien sivu 41, saatavilla osoitteessa:

https://www.eib.org/attachments/strategies/eib_project_carbon_footprint_methodologies_en.pdf
[Linkki]

[20] Menetelmän versio 11.1 on saatavilla osoitteessa

<https://www.eib.org/en/about/cr/footprint-methodologies.htm> ([Linkki] käytetty viimeksi 8. maaliskuuta 2022)

[21] TAP:n verkkosivuilla [Linkki] selitetään seuraavaa: ”*Hanan nykyinen operatiivinen kapasiteetti on 10 miljardia kuutiometriä vuodessa (bcm/a). Jos kuitenkin lisätään kaksi kompressoriasemaa ja muutetaan olemassa olevia kompressoriasemia, olemassa olevaa putkikapasiteettia voidaan lisätä 20 miljardiin kuutiometriin vuodessa.*” (kursivointi tässä). Tanapin verkkosivuilla [Linkki] sanotaan: ”*Putken siirtokapasiteetti on alussa 16 miljardia kuutiometriä, mutta sitä lisätään 24 miljardiin kuutiometriin ja sen jälkeen 31 miljardiin kuutiometriin tulevina vuosina lisäinvestoinnein. (...) 2 Kompressoriasemaa (Kun siirtokapasiteetti nousee 31 miljardiin kuutiometriin, kompressoriasemien määrä nostetaan 7:ään).*” (kursivointi lisätty)

[22] EIP:n Carbon Footprint Methodology -hankkeen versiossa 10.1 todetaan, että ”*hankkeen perusskenaario (tai ”ilman hanketta” -skenaario) määritellään odotetuksi vaihtoehtoiseksi keinoksi täyttää ehdotetun hankkeen tulokset. Perusskenaariossa on siksi ehdotettava ehdotetulle hankkeelle todennäköinen vaihtoehto, joka i) voi teknisesti täyttää vaaditut tuotokset; ja ii) on uskottava taloudellisten ja sääntelyllisten vaatimusten kannalta.*”

[23] Ks. syyskuussa 2020 julkaistu *Atmospheric Emissions Management Procedure* -toimintasuunnitelma, joka on saatavilla osoitteessa

[https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/esch-management-operations/\\$18964/\\$18963/\\$19030](https://www.tap-ag.com/sustainability/lenders-requirements/esch-management-operations/$18964/$18963/$19030)
[Linkki]